

Asia: VN/15120/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain, sijoitusrahastolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Vastauksissa pyydetään nostamaan esille kommentit, jotka koskevat erityisesti vaihtoehtorahastojen hoitajista annettua lakia tai sijoitusrahastolakia

1. Näkemykset maksuvalmiuden hoitojen keinoja koskevista säännöksistä

-

2. Näkemykset lainojen alullepanoa ja lainanantorahastoja koskevista säännöksistä

-

3. Näkemykset ulkoistamista koskevista säännöksistä

-

4. Näkemykset raportointia koskevista säännöksistä

-

5. Näkemykset säilytysyhteisöjä ja säilytysyhteisöpoikkeusta koskeviin säännöksiin

-

6. Näkemykset uusista sallituista palveluista

-

7. Näkemykset kiinteistörahastoja koskevista säännöksistä

-

8. Näkemykset Finanssivalvontaa koskevista säännöksistä

LAUSUNTO HE-LUONNOKSESTA RAHASTOSÄÄNTELYN MUUTTAMISEKSI

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Verohallinnon lausuntoa HE-luonnoksesta koskien sijoitusrahastoja sekä vaihtoehtorahastoja koskevan lainsäädännön muutoksista.

Valtaosa muutoksista ei vaikuta Verohallinnon toimintaan tai vaikutukset ovat vain välillisiä ja esimerkiksi Verohallinnon ohjeistuksiin vaadittaisiin lakimuutosten myötä muutoksia viittauksiin. Esimerkiksi kiinteistörahastolain kumoaminen ja samassa yhteydessä tämän sääntelyn siirto lakiin vaihtoehtorahastojen hoitajista, ei substanssimieleessä muuta mitään, mutta vaatii ohjeistuksiin uudet viittaukset. Vastaavasti lakiin eräiden asuntojen vuokraustoimintaa harjoittavien osakeyhtiöiden veronhuojennuksesta tehtävät säännösmuutokset ovat HE-luonnoksen mukaan ainoastaan "viittausteknisiä muutoksia", jolloin sisällöllisesti sääntely ei muutu.

Verohallinto kiinnittää erityistä huomiota Finanssivalvonnan ja Verohallinnon väliseen tietojenvaihtoon seuraavasti:

EHDOTETTU MUUTOS FINANSSIVALVONNASTA ANNETTUUN LAKIIN KOSKIEN VEROHALLINNON TIEDONSAANTIA

Hallituksen esitysluonnoksessa on ehdotettu FivaL 71 §:n 16 kohdan muuttamista seuraavasti:

16) Verohallinnolle sellaisia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain noudattamisen valvonnassa havaittuja tietoja, joilla on merkitystä Verohallinnon valvoessa verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 17 a–17 d §:ssä säädettyjä velvoitteita sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain ja sijoitusrahastolain noudattamisen valvonnassa havaittuja tietoja, joilla on merkitystä verotusmenettelystä annetun lain muiden velvoitteiden laiminlyönnin estämiseksi sekä selvittämiseksi;

Direktiivimuutosten täytäntöönpanemiseksi Finanssivalvonnasta annetun lain 71 §:n 1 momentin 16 kohtaa ehdotetaan siis muutettavaksi siten, että Finanssivalvonnan oikeutta luovuttaa tietoja Verohallinnolle laajennetaan muutosdirektiivin mahdollistavalla tavalla koskemaan myös verotuksen toimittamisen kannalta merkityksellistä tietoa. Kyseinen säännös koski ainoastaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain tai sijoitusrahastolain noudattamisen valvonnassa havaittuja tietoja.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että luovutetuilla tiedoilla olisi oltava merkitystä verotusmenettelystä annetun lain velvoitteiden laiminlyönnin estämiseen tai selvittämiseen. Luovutetut tiedot voisivat olla vain sellaisia, joita Finanssivalvonta on havainnut vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain ja sijoitusrahastolain noudattamisen valvonnassa.

Säännöksen 16 kohdan soveltamisala laajenisi koskemaan siis myös muita verotusmenettelylain velvoitteita.

Finanssivalvonnan ja Verohallinnon välistä tietojenvaihtoa koskeva sääntely on aukollinen, eikä mahdollista viranomaisten välistä tehokasta yhteistyötä. Verotusmenettelystä annetussa laissa (1558/1995) on viranomaisen erityistä tiedonantovelvollisuutta koskeva säännös 20 §:ssä, mutta Finanssivalvonnasta annetun lain 71 § tulee sovellettavaksi verolainsäädännön tietojenluovutusta koskevien säännösten sijaan (HE 32/2012 vp, s. 272). Verohallinto ei siten tällä hetkellä saa, muutoin kuin nykyisen 71 §:n 16 kohdan mukaisesti rajatuissa tilanteissa, pyynnöstä tietoja Finanssivalvonnalta eikä Finanssivalvonta voi luovuttaa tietoja muutoin oma-aloitteisesti Verohallinnolle. Samaan aikaan Verohallinnon oikeus antaa pyynnöstä tai oma-aloitteisesti tietoja Finanssivalvonnalle on rajattua. Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 18.1 §:n oma-aloitteista tietojenvaihtoa (7,8 ja 12 kohdat) ja 20 §:n pyynnöstä tapahtuvaa tietojenvaihtoa (6,7 ja 8 kohdat) koskevat säännökset mahdollistavat tietojenvaihdon vain rajatuissa tilanteissa.

Verohallinto huomauttaa, että ehdotetun 16 kohdan muutosta ei tulisi sitoa verotusmenettelystä annetun lain velvoitteiden laiminlyönnin estämiseen tai selvittämiseen. Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain ja sijoitusrahastolain noudattamisen valvonnassa voidaan havaita todennäköisesti muita verovelvoitteiden laiminlyöntejä, jotka liittyvät verotuksen niin kutsuttuihin substanssilakeihin (esim. tuloverolaki, elinkeinoverolaki tai arvonalisäverolaki). Hallituksen esitysluonnoksessa ei perustella mitenkään valintaa rajata tietojenvaihto pelkästään verotusmenettelylain mukaisiin velvoitteiden laiminlyönteihin. Tietojenluovutus tulisi sitoa esimerkiksi tietoihin, joilla on merkitystä verovalvonnassa eikä sitoa tietojen luovutusta tietyn lain velvoitteiden laiminlyöntiin, koska verovelvollinen voi samaan aikaan laiminlyödä useiden eri verolakien mukaisia velvoitteitaan. Verotusmenettelylain mukaisia velvoitteita on rajallinen määrä ja asiassa tulee viitata laajemmin verotuksen velvoitteisiin. Verohallinto esittää tältä osin muotoilua muutettavan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain sekä sijoitusrahastolain noudattamisen osalta seuraavasti, jotta verotuksen velvoitteet tulevat laajemmin katetuiksi:

16) [...] sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain ja sijoitusrahastolain noudattamisen valvonnassa havaittuja tietoja, joilla voi olla merkitystä verotusta koskevien velvoitteiden valvonnassa;

FIVA-LAKIA TULEE MUUTTA LAAJEMMINKIN VEROHALLINNON TIEDONSAANNIN TURVAAMISEKSI

Verohallinto huomauttaa lisäksi, että tietojenvaihdon osalta Finanssivalvonta on tällä hetkellä poikkeus muihin viranomaisiin nähden, sillä Verohallinto saa tietoja suppeasti, vaikka edellä kuvatuksi verosääntely mahdollistaa itsessään tietojensaannin Finanssivalvonnalta (VML 20 §). Tältä osin tietojenvaihtosääntelyn aukkoja tulisi korjata kokonaisratkaisulla, eikä pistemäisesti. EU-

sääntely mahdollistaa Finanssivalvonnan ja Verohallinnon välisen tietojenvaihdon useassa eri asetuksessa ja direktiivissä sisältämällä poikkeuksen viranomaisten välillä vaihdetun tiedon lähtökohtaisesta salassapitovelvollisuudesta verotuksen osalta. Esimerkkeinä tällaisesta sääntelystä ovat MiCa ((EU) 2023/1114), SFTR ((EU) 2015/2365) ja EMIR-asetukset ((EU) 648/2012). Lisäksi implementoitavana on tälläkin hetkellä luottolaitosdirektiivin muuttamista koskevan direktiivin (EU) 2024/1619, jonka 53 ja 56 artikkelit sisältävät tietojenvaihdon mahdollistavaa sääntelyä sekä kuudes rahanpesudirektiivi ((EU) 2024/1640), joka vaikuttaa sisältävän tietojenvaihdon mahdollistavia artikloja (esim. 61 artikla ja mahdollisesti 68 artikla).

Edellä todetun perusteella Verohallinto esittää, että Finanssivalvonnasta annetun lain 71 §:n 16 kohtaan lisätään myös selkeästi lähtökohdaksi se, että Verohallinnolla on yleinen tiedonsaantioikeus Finanssivalvonnalta VML 20 §:n mukaisesti:

16) Verohallinnolle verotusmenettelystä annetun lain 20 §:n mukaisesti sekä sellaisia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain noudattamisen valvonnassa havaittuja tietoja, joilla on merkitystä Verohallinnon valvoessa verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 17 a–17 d §:ssä säädettyjä velvoitteita sekä ...

VML 20 §:n mukaisissa tilanteissa kyse on tilanteista, jolloin Verohallinto nimenomaan pyytää tietoja Finanssivalvonnalta. Verohallinto huomauttaa, että ehdotettua muutosta sovellettaessa tulisi toki ottaa huomioon, että Finanssivalvonnan mahdollisuuksia luovuttaa joitakin asiakirjoja tai tietoja saattaa tosiasiallisesti rajoittaa EU-lainsäädäntö, kuten Suomessa suoraan sovellettava EU-asetus. Toki edellä kuvatuksi EU-sääntelykin mahdollistaa tietojen käytön nykyisin melko laajastikin, jolloin tällaista ongelmaa ei olisi.

Verohallinto huomauttaa, että tehokas tietojenvaihtolainsäädäntö mahdollistaisi viranomaisten välistä yhteistyötä, josta Suomi on jäämässä jälkeen. Esimerkiksi Alankomaissa finanssivalvoja ja veroviranomainen tekevät torjuntatyötä yhdessä ja siellä on perustettu Financial Expertise Centre (FEC), jonka puitteissa tehdään myös säännöllistä, kattavaa ja jatkuvaa tietojenvaihtoa. Vähäinen yhteistyö poikkeaa siitä linjasta, johon esimerkiksi ESMA (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) kannustaa ja jota muualla Euroopassa jo toteutetaan.

9. Muut muutosehdotuksia koskevat huomiot

-

Verohallinto